

Uzam?? Yasta Depresif ve Kayg?I? Kaç?nma Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Uzam?? Yasta Depresif ve Kayg?I? Kaç?nma Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32423>

Özet

Uzam?? Yasta Depresif ve Kayg?l? Kaç?nma Ölçe?i (UGD-AAS), **uzam?? yas** bozukluğunun (UYB) bilişsel-davranış? modeli çerçevesinde geliştirilmi? ve Türkçe'ye uyarlanm?? bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, bireylerin kayıp sonrası deneyimledikleri maladaptif tepkileri, özellikle de **kaç?nma** davranış?ları iki ayrı alt boyutta (depresif ve kayg?l? kaç?nma) de?erlendirmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, karmaşık yasın sürdürülmesinde rol oynayan temel bilişsel ve davranışsal mekanizmaları ölçerek, klinik müdahalelerin hedeflenmesine yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Uzam?? Yas, Karmaşık Yas, Depresyon, Kayg?, Kaç?nma, **Bilişsel-Davranış? Model**, Psikometrik Uyarlama, Yas Reaksiyonları.

Yazarlar

Gizem Cesur-Soysal (Uyarlama Çalışması Sorumlusu).

Amaç

Ölçeğin temel amacı, yas sürecinde ortaya çıkan ve uzam?? yasin kronikleşmesine katkıda bulunan spesifik **kaç?nma** stratejilerini nicel olarak belirlemektir. Bu araç, özellikle depresif belirtilerle ilişkili pasif kaç?nma ile kayg? ve tehdit algısıyla ilişkili aktif kaç?nmay? birbirinden ayrılarak, klinisyenlere hastanın temel patolojisini daha iyi anlama imkanı sunar.

Ölçeğin Türkçe uyarlaması, Türkiye popülasyonunda yas reaksiyonlarının bilişsel-davranış? çerçevesinde incelenmesi ve bu alanda yapılacak araştırmaların standart bir ölçüm aracı edinmesi amacıyla Gizem Cesur tarafından doktora tezi kapsamında gerçekleştirilmiştir (Cesur, 2017). Bu uyarlama, ölçeğin kültürel geçerliliğini ve güvenilirliğini sağlamayı hedeflemiştir.

Yapı

Uzam?? Yasta Depresif ve Kayg?l? Kaç?nma Ölçe?i, teorik olarak **bilişsel-davranış?** yaklaşıma dayanır ve iki temel faktörden oluşur: **Depresif Kaç?nma** ve **Kayg?l? Kaç?nma**. Depresif kaç?nma, genellikle yas tutan kişinin kayb? hatırlatan faaliyetlerden veya sosyal etkileşimlerden umutsuzluk veya enerji eksikliği nedeniyle geri çekilmesini ifade eder. Kayg?l? kaç?nma ise, kayıp anları veya ilgili yerler hakkında yoğun endişe duymaktan kaynaklanan aktif kaç?nma çabalarını içerir.

Bu iki alt boyut, uzam?? yasin karmaşık doğasını yakalamak ve tedavi yaklaşımları bu farklı

kaç?nma stillerine göre optimize etmek için kritik öneme sahiptir. Ölçek, bu farklı kaç?nma biçimlerinin şiddetini değerlendirerek, yasa müdahale programlarının etkinliğini ölçmek için kullanılabilir.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe uyarlamasına ilişkin geçerlik çalşmaları, Cesur'un (2017) doktora tezi kapsamında yürütülmüştür. Orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsayıları veya analiz sonuçları listelenmemiştir. Ancak bir psikometrik uyarlama çalışmasında, genellikle yapı geçerliliği (faktör analizi ile) ve eş zamanlı geçerlik (diğer yas, depresyon ve kaygı ölçekleri ile korelasyonlar) yöntemlerinin kullanıldığı varsayılmaktadır.

Güvenirlik

Uzam?? Yasta Depresif ve Kayg?l? Kaç?nma Ölçe?i'nin güvenilirlik bilgileri, kaynakta açıkça belirtilmemiştir. Uyarlama çalışması kapsamında, ölçeğin iç tutarlılığı (Cronbach Alfa katsayısı) ve muhtemelen test-tekrar test güvenilirliğinin hesaplandığı varsayılmaktadır. Yüksek iç tutarlılık katsayıları, ölçek maddelerinin aynı psikolojik yapıyı ölçmede tutarlı olduğunu gösterir.

Faktör Analizi

Ölçeğin psikometrik yapısını doğrulamak amacıyla, Türkçe uyarlama çalışmasında doğrulayıcı faktör analizi (DFA) kullanıldığı tahmin edilmektedir. Bu analiz, ölçeğin orijinal yapısında olduğu gibi, Depresif Kaç?nma ve Kayg?l? Kaç?nma olmak üzere iki farklı ve anlamlı faktöre ayrıldığı göstermeyi amaçlar. Faktör analizinin başarısı, ölçeğin yapısal geçerliliğinin temel kanıtlarından biridir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Orijinal derecelendirme bilgisi mevcut değildir. Tipik olarak, Likert tipi derecelendirme ölçeği kullanılır.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Kayıp deneyimi olan yetişkinler ve **uzam?? yas** belirtileri gösteren klinik popülasyonlar.

Yaş Grubu: Yetişkinler (18 yaş ve üzeri).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de ya?ayan ve kay?p deneyimi olan bireyler üzerinde test edilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Gizem Cesur-Soysal, Ankara Üniversitesi, Doktora Tezi, Psikolojik De?erlendirme, **Psikometri**, Yas Terapisi, Bili?sel Modeller.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: gizemcsr@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Ankara Üniversitesi (Uyarlama çal??mas?n?n yürütüldü?ü kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? 2017 y?l?nda tamamlanm??tır. Ölçe?in kullan?m?, telif haklar? ve izin süreçleri hakk?nda detayl? bilgi almak için sorumlu yazar Gizem Cesur-Soysal ile do?rudan e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ölçe?in orijinal PDF belgesi ?u adresten indirilebilir: [uzamis-yasta-depresif-ve-kaygili-kacinma-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Cesur, G. (2017). *Karma??k Yas: Bili?sel - davran??ç? model çerçevesinde bir inceleme* (Yay?nlanmam?? doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.

Uzam?? Yasta Depresif ve Kayg?l? Kaç?nma Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri orijinal kaynakta sa?lanmam??tır.